

Webinar:

Gedeelde Verklarende Analyse

Regio IJsselland | 7 april 2025

Aangeboden door: Molendrift, Expertise Netwerk Jeugd Overijssel, GiZ, Centrum voor jeugd en gezin Noord-Veluwe, en RSJ

Huishoudelijke mededelingen

Webinar komt online beschikbaar

Wil je niet in beeld? Zet dan je camera uit.

Microfoon graag uitzetten

Na elke spreker is ruimte voor vragen. Stel je vraag in de chat en dan zal die beantwoord worden.

Even voorstellen

Chiel Dekker

- RSJ (transformatieconvenant)

Esther Roenhorst

- Expertise Netwerk Overijssel

Marijke Vredeveld

- Molendrift

Petra Haarman

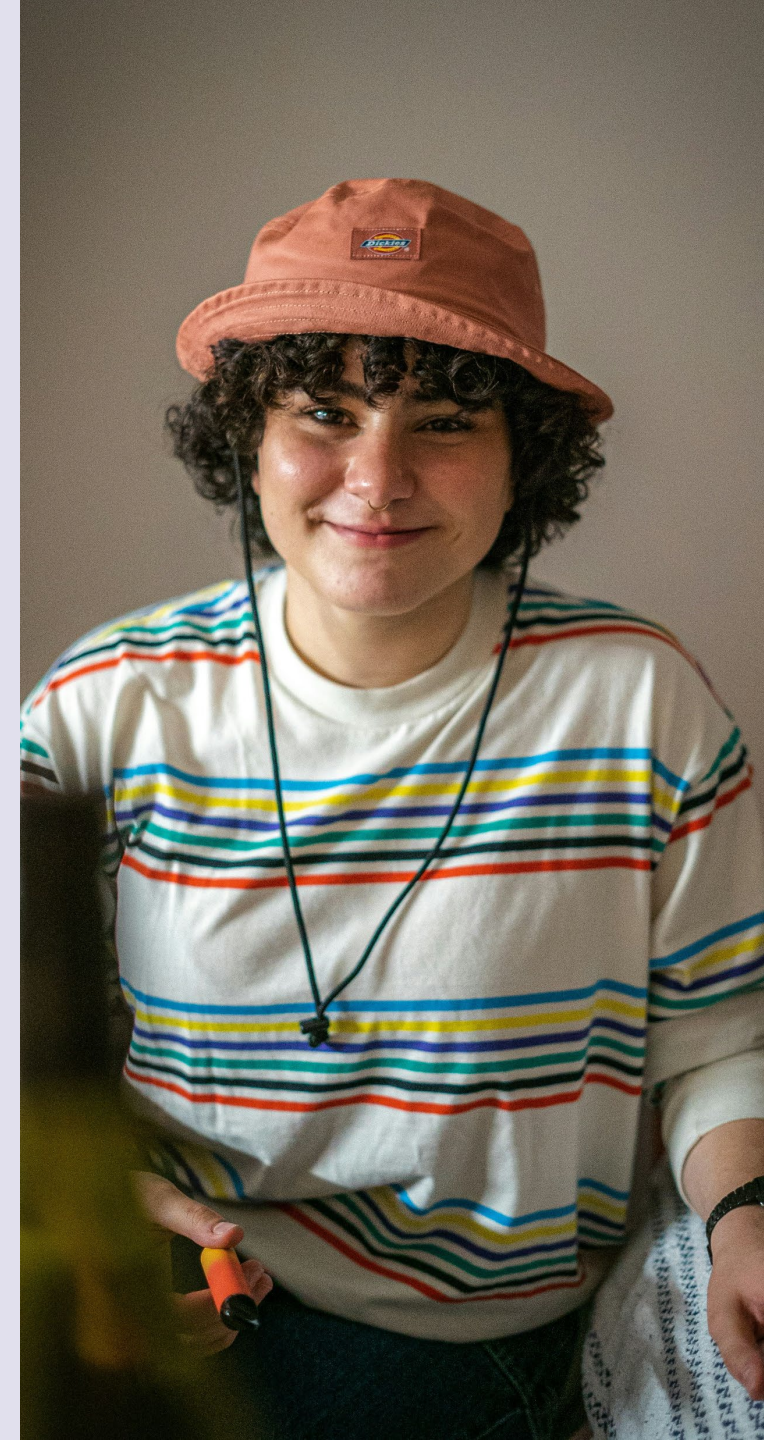
- Initiatief GiZ

Hester Beukers

- Gemeente Nunspeet

Agenda

- Waarom verklarend analyseren?
- Wanneer verklarend analyseren?
- Model Molendrift
- Hoe doet een andere gemeente het?
- Initiatief GiZ
- Ondersteuning vanuit de regio
- Richtinggevend kader regio

Waarom verklarend analyseren?

Doel

beter aansluiten bij wat de jeugdige en het gezin/netwerk nodig heeft (binnen of buiten de jeugdhulp) en duurzame oplossingen realiseren (matched care).

Hierdoor kan:

- voorkomen worden dat er opgeschaald moet worden
- keren jeugdigen minder vaak terug in de jeugdhulp
- wordt bijgedragen aan het terugdringen van (onnodige) uithuisplaatsingen.

Indien wel jeugdhulp nodig is helpt de verklarende analyse om direct passende zorg te bieden (first time right principe).

Wanneer verklarend analyseren?

Doel

- Bij dreigende uithuisplaatsing
- Eerder ingezette hulp niet effectief is gebleken en/of
- Verschillende vraagstukken/belangen tegelijkertijd spelen en/of
- Sprake is van comorbiditeit en/of
- Gedrag niet goed te plaatsen is.

A thick, light pink curved line starts from the left edge of the frame and curves upwards and to the right, ending near the top left corner.

molendrift

Marijke Vredeveld

Verklarend analyseren

- Het proces van een Gedeelde Verklarende Analyse
- Winsten van goed verklarend analyseren
- Wat is een Gedeelde Verklarende Analyse?
- Wat vraagt het?

Proces

Informatie inwinnen:

vraag/klacht
probleem/kracht
inbedding in jouw
werk?

Verklarend analyseren:

(weging)

Wat wil je
verklaren?
Wie heb je nodig?

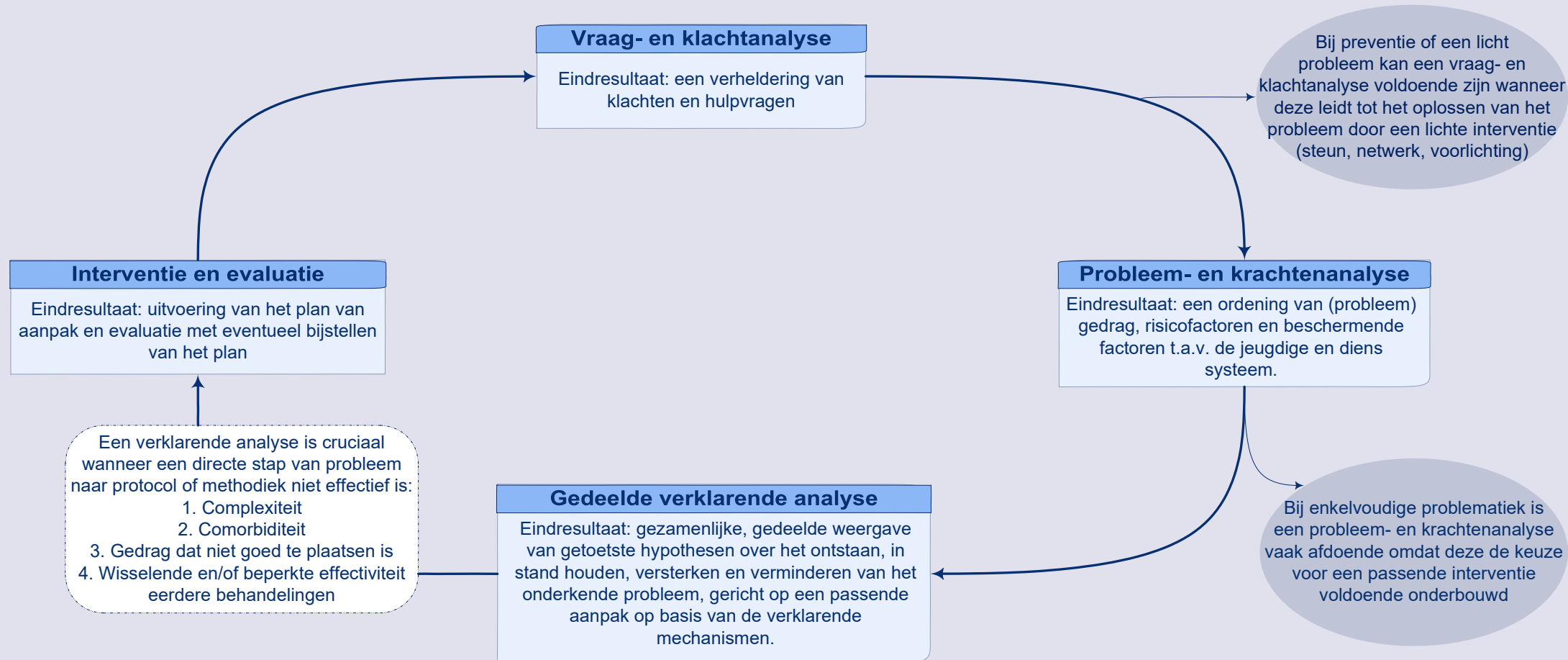
Gedeeld proces:

Samen meenemen
Samen toetsen
Samen vertalen naar
een conclusie en
advies

Integraal werken:

Vervolgondersteuning
vanuit de GVA tot de
juiste richting is
gevonden

Proces van vraag en aanbod

Welk probleem verklaren we?

Een gedeelde verklarende analyse:

- Streeft altijd naar een gedeeld beeld en oplossingsrichting met ouders en jongeren en hun netwerk, en vervolgens ook met de betrokken hulpverleners
- Maakt anders transparant wie welke visie heeft met welke onderbouwing
- Richt de analyse (en het schema/ verslag) altijd op het probleem dat zorgt voor de stagnatie (en de oplossing):
 - Jeugdige
 - Jeugdigen en het gezin (netwerk)
 - Het gezin en het systeem van hulpverlening *
 - Het gezin en het maatschappelijke systeem *

*Ecosysteem: de sociale en digitale infrastructuur die kinderen, gezinnen en professionals nodig hebben om elkaar te steunen en van elkaar te leren; Op de groei, beweging van 0.

Belangrijke principes in het werken met een GVA:

- **Samenwerking met jeugdige en ouders**
 - Een Verklarende Analyse maak je altijd samen met jeugdige en ouders.
- **Transparantie**
 - Pas toe en leg uit.
- **Ethisch handelen**
 - First do no harm, breng geen schade toe.

Winsten van goed verklarend analyseren

- Eerder in traject een werkzaam advies
- Minder zorg met schadelijke bijwerkingen
- Meer tevredenheid over zorg
- Kortere en betere werkzame interventies
- Meer werkplezier
- Kosten omlaag
- Een evaluatie aan de hand van een Verklarende Analyse voorkomt zoeken van effect via trial and error

Richtlijnen

Uithuisplaatsing en terugplaatsing: beslissing over uithuisplaatsing en terugplaatsing – beslissen over uithuisplaatsing

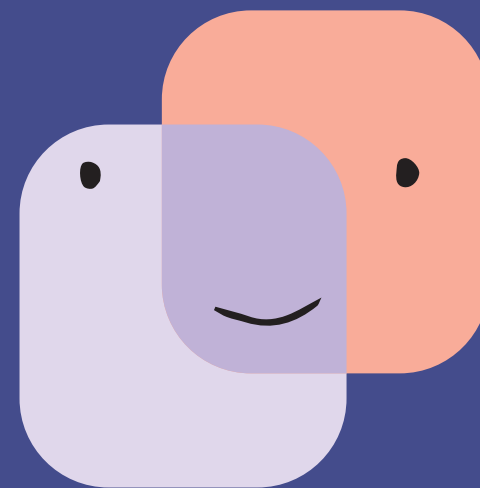

Samen beslissen over passende hulp

Hoe werken we samen?

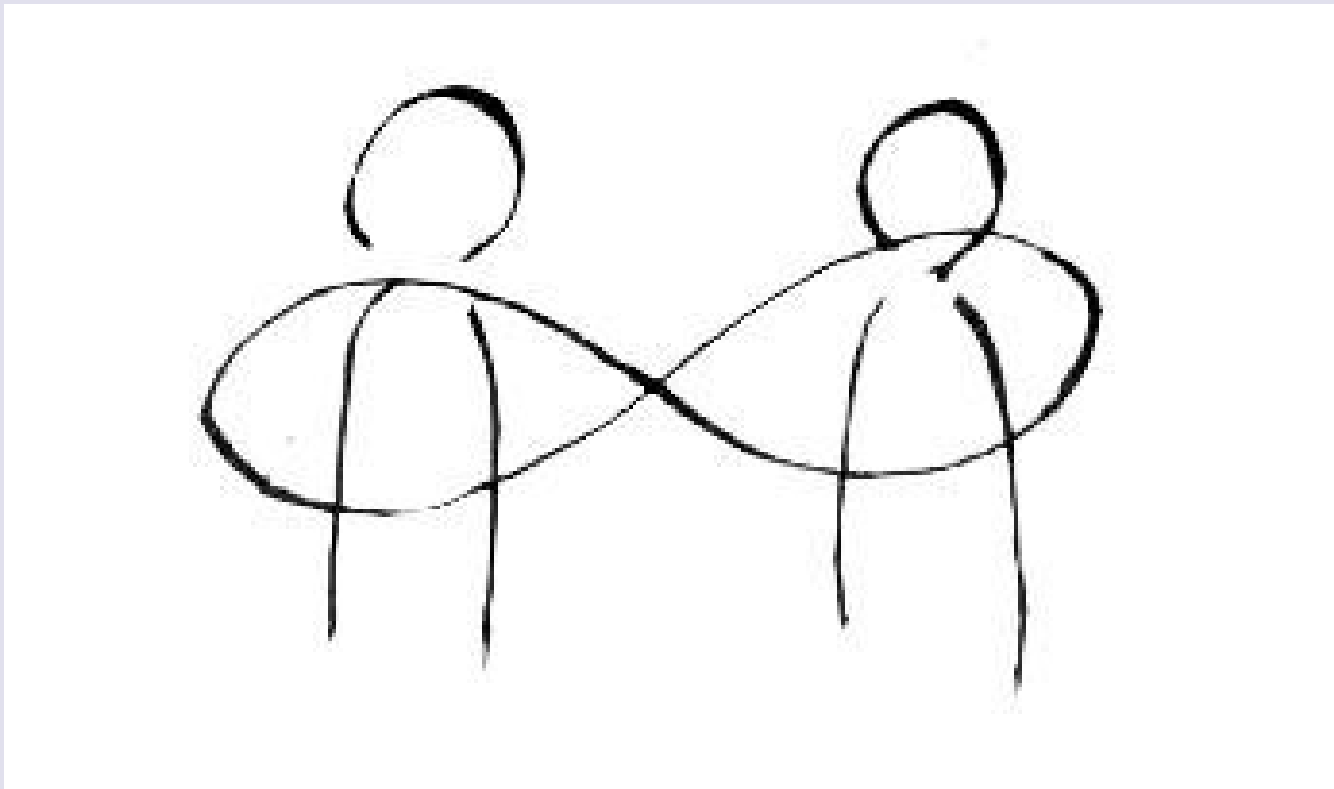
1. We starten met het verzamelen en ordenen van belangrijke informatie voor het beantwoorden van de vraag.
2. Deze informatie zetten we in de daarbij passende blokken, zoals persoonsfactoren of beleving.
3. We overleggen met elkaar over de volgorde van de inhoud van de blokken en leggen verbanden in de vorm van pijlen. We geven inzicht en maken onderscheid in de positieve en negatieve samenhang.
4. In de verklaring gebruiken we de positieve samenhang om doelen te formuleren.
5. Na toestemming kan de verklarende analyse ook aan andere mensen die betrokken zijn worden toegelicht.

Het schema

De interactiecirkel

Verklaring interactiecirkel

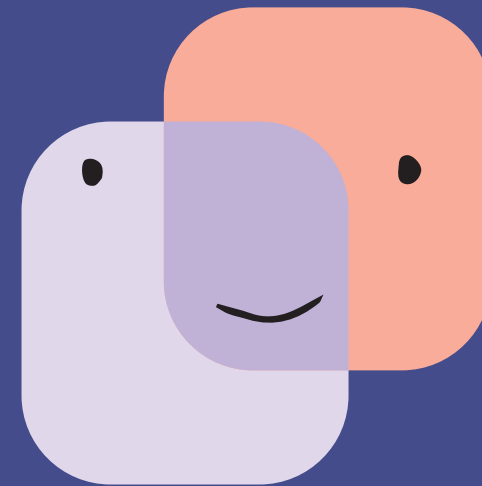

Demo

Training Samen 1 analyse

Conclusie:
Richtinggevend

Voorbeeld conclusie

De verklarende analyse is opgesteld op basis van de schriftelijke informatie en het gesprek met ouders en ZZZ. Hierbij was XXX zelf niet aanwezig. Het zou nog verder bij hen getoetst moeten worden om te beoordelen of het beschreven beeld klopt.

Op basis van de bespreking wordt helder dat er tussen XXX en zijn omgeving een negatieve vicieuze cirkel is ontstaan. XXX is een oververvulder met een overvloed aan prikkels. Hij heeft moeite met contact en het filteren, geordend en snel verwerken van prikkels. Dit maakt dat XXX in aanleg gericht is op zichzelf, zijn eigen beleving en behoeften. Van zijn kwetsbaarheid is XXX gericht op het zoeken naar overzicht en het vasthouden aan structuur. Indien dit vanuit de omgeving wordt ondersteund (bijv. door daginvulling) lukt het XXX om zich aan te passen en zichzelf, met hulp, te reguleren bij stress. Thuis lukte het ouders bijvoorbeeld om vanuit observatie en aansluiting overzicht te creëren voor XXX, waardoor hij langzaam tot het ontwikkelen van adequate strategieën kon komen. De hulpverlening heeft echter onvoldoende ingezet op het voortzetten van deze benadering, waarbij eerder een restrictief beleid met wisselende diensten en strategieën zichtbaar was om het vol te houden. Een dergelijke benadering voorziet echter onvoldoende in XXX's behoeften van voorspelbaarheid en overzicht, waardoor vermoeidheid en externaliserend gedrag optreedt waarin de omgeving handlungsverlegen is. Dit versterkt bij XXX zijn gevoel van overvraging (de wereld niet overzien), waardoor frustratie en weerstand (en bijbehorende externaliserend klachtgedrag) toenemen. Dit versterkt ook de angst en demotivatie bij de hulpverlening, waarbij zowel bij XXX als de hulpverlening toepasbare kennis over wat werkt ontbreekt. Via steeds minder positieve onderlinge contacten en negatieve consequenties wordt de onderlinge cirkel in stand gehouden.

Verklaring
negatieve cirkel

In lijn met de verklarende analyse en de werkzame factoren zoals ouders deze hebben ingezet, kan XXX's gedrag echter sterk afhankelijk zijn van de ondersteuning die hij krijgt. Het is te verwachten dat er bij de juiste benadering ook positiever gedrag kan ontstaan. Om deze positieve interactie in werking te zetten zijn in ieder geval de volgende factoren van belang:

- Bieden van structuur: dagstructuur, structuur op dagelijkse verzorging, vasthouden en herhalen van regels
- Vrijheid om te ontdekken en rust te ervaren in momenten van eigen invulling
- Directe nabijheid, behandelen als volwaardig persoon, erkennen en positief contact
- Steeds een stap voorspellend redeneren: vooraankondigingen doen, aansluiten
- Doelgericht communiceren: kort en bondig, begrenzen, uitleg
- Oplossingsgericht, hulp bieden bij keuzes maken, directief bijsturen
- Herhalend, vaste afgebakende taken, inslijpen van regels, volhouden van structuur
- Doelgroep: mogelijk de groep, maar ook individueel, afhankelijk van de situatie

Verklaring
positieve cirkel

Voor XXX is vooral structuur en rust van belang om vanuit een gevoel van overzicht uitgelokt te worden om zich positief te voegen naar de geldende regels en normen. Het is belangrijk dat de omgeving een veilige omgeving biedt waarin XXX zich in kleine stapjes mag ontwikkelen en er vertrouwen is voor het volhouden van het proces van stapsgewijs instellen van grenzen. Indien hieraan voldaan wordt kan XXX, zoals eerder zichtbaar (o.a. in de thuisomgeving), zich goed zelf vermaken en zich vanuit een gevoel van veiligheid en rust aan de afgebakende taken en activiteiten toe wijden. Hierdoor kunnen positievere interacties ontstaan, waarbij ook time-outmogelijkheden voor zowel XXX als de groep en groepsleiding ontstaan. Het is belangrijk dat de omgeving ook de tijd heeft om de afgebakende taken en activiteiten te handelen.

Invulling van een
positieve
ontwikkelingsrichting

Wat vraagt het? Rollen in het proces

molendrift

Een gedeelde Verklarende Analyse vraagt:

- Deskundigheid in het 'verklaren' (klinisch redeneren)
- Tijd aan de voorkant
- Vaardigheid en bereidheid tot luisteren naar verhaal van de jeugidge en zijn gezin
- Bereidheid tot verdragen en vertragen
- In staat zijn tot 'goed genoeg' en 'first do no harm' afweging

GVA doet een beroep meerdere denk- en uitvoeringsniveaus:

- Weging wanneer inzetten, bij welke problematiek
- Weging welke stappen zijn er nodig in het process om tot consensus te komen
- Weging relevante informatie bij het analyseren tot een verklaring te komen
- Motivationele gespreksvoering alle betrokkenen onderdeel te maken vna hun eigen GVA

Wie doet de GVA?

De verklarende analyse is een gezamenlijk proces.

- Jeugdige en ouders: begrijpen, herkennen en delen de analyse.
- Professionals: een (post)master gedragswetenschapper is verantwoordelijk voor en voert het proces van klinisch redeneren uit. Afhankelijk van de werksetting gebeurt dit in samenwerking met andere professionals.

Mogelijkheden in het werk:

- Moet er bij elk kind/gezin in een Wijkteam een GVA worden gemaakt?
- Wat is het risico van niet altijd bieden?
 - Hoe voorkom je dat? Hoe leren we dat voorkomen?

Proces:

Een greep uit belemmerende factoren

- Professionals met een taak en verantwoordelijkheid nemen niet over maar voeren hun taak uit
- Financiën en beschikkingen worden gezien als losstaand van de verklarende analyse
- Verklarende analyse wordt gezien als dossierstuk d.w.z. iedere nieuwe organisatie begint met eigen analyse

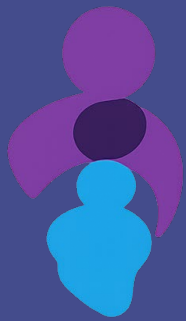
Inhoud:

De meerwaarde die deelnemende hulpverleners aangaven

- Samen met experts gestructureerd en grondig analyseren is leuk, biedt inzicht en geeft weer perspectief
- De verklarende analyse helpt om tot een betere afweging te komen en verder te zoeken en te vinden
- In die gevallen dat de verklarende analyse leidt tot een 'goed genoeg' inschatting voelt men zich gesteund
- Vergemakkelijkt het gesprek met plekken
- Tijdens het analyse proces wordt kennis toegevoegd en dat is zeer waardevol

Vragen

centrum voor
jeugd en gezin

Hester Beukers

Ervaringen Noord-Veluwe

- Wat doen we anders dan voorheen?
- Wat koste het ons?
- Wat leverde het ons op?
- 'Vertragen en verdragen' omwille van 'kunnen begrijpen'

Vragen

Petra Haarman

Aanleiding GiZ

- Gezamenlijk probleem partijen (gemeenten, ggz, lvb, jeugdzorg, verslavingszorg en jeugdbescherming) .
- Moeite om het aantal plaatsingen in de gesloten jeugdzorg, uithuisplaatsingen en vele doorplaatsingen terug te dringen.
- Idee dat we het samen met elkaar moeten doen, dus ook met onderwijs.

Wie in het GiZ

Triageteam:

- Bestaat uit verschillende disciplines vanuit 5 verschillende aanbieders
- Ervaringsdeskundigen
- Een onderwijsconsulent

Voor wie

- Is de jeugdige jonger dan 18 jaar?
- Is er vanuit verschillende expertises (LVB, J&O, psychiatrie, verslavingszorg en jeugdzorg+) hulp nodig voor de jeugdige en het gezin?
- Zijn er op meerdere gebieden problemen (onderwijs, wonen en vrije tijd)
- Is er sprake van een dreigende uithuisplaatsing? Of is er dreiging van een doorplaatsing? Of is er geen perspectief op andere hulp terwijl afschaling wenselijk is?
- Is er geen gezamenlijke visie en/of plan voor de jeugdige?

Stappenplan

Aanmelding

1

Neem telefonisch contact op met het GiZ, vul het aanmeldformulier in en lever huidige en eerdere verslagen aan.

Kennismaking

2

Online kennismakingsgesprek met de jeugdige, ouders en verwijzer om de hulpvraag te verduidelijken.

Het triage-gesprek

3

Bespreking met de jeugdige, ouders en betrokkenen om helpende en niet-helpende patronen te onderzoeken.

Adviesgesprek

4

Bespreking van de resultaten en opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak.

Uitvoering van het plan

5

GiZ houdt contact met de verwijzer en monitort de voortgang, en biedt waar nodig coaching.

Evalueren en afronden

6

Evaluatie van het plan door betrokkenen, met een jaarlange betrokkenheid van het GiZ, met mogelijkheid tot verlenging.

Aandachtspunten verklarende analyseren (1)

- Verhaal van de jongere en het gezin centraal zetten en centraal houden.
- De jongere zien zoals hij is. Niet inzetten op verandering van de jongere, maar inzetten op wat helpend is hoe de omgeving met de jongere omgaat.
- Hulpverlening echt als een onderdeel zien van de VA.
- Gericht zijn op alle interacties (helpend en niet-helpend)

Aandachtspunten verklarende analyseren (2)

- Werken met verklarende analyse is een proces, waarbij het maken van de verklarende analyse een onderdeel is
- Geen vaststaand iets, continue blijven aanpassen
- Schakel deskundigheid in
- Het is een lerend proces
- We leren meer gezamenlijk dezelfde taal spreken

Leereffecten van het GiZ (1)

- Het werk na het maken van de verklarende analyse vraagt de meeste tijd en aandacht
- Coaching en monitoring na het maken van de verklarende analyse is essentieel
- Meer inzetten op de samenwerkingsrelaties, zowel op inhoud- als betrekkningsniveau
- Vaak worden de eerste twee adviezen uitgewerkt die gericht zijn op de eerste veiligheid of woonplek
- Heb voor de lange termijn juist aandacht voor ook de andere adviezen om echt tot verandering te komen

Leereffecten van het GiZ (2)

- Schrijf duidelijke en simpele taal
- Richt je aan de jongere en ouders
- Maar schrijf soms ook een apart deel voor de hulpverlening
- Spreek af wie waarvoor verantwoordelijk is en wie zorgt dat de verklarende analyse zo nodig wordt aangepast
- Betrek het onderwijs, zij zien vaak andere helpende- en niet helpende factoren
- Neem de tijd om te vertragen en verdragen

Praktijkvoorbeelden

- Jongen 15 jaar, dreiging gesloten jeugdzorg in verband met onveiligheid, hoe dit te voorkomen en ontwikkeling te stimuleren.
- Jongen van 14 jaar, dreigende uithuisplaatsing, hoe patroon van onveiligheid in de thuissituatie doorbreken?
- Meisje van 17 jaar, eerder uithuisplaatsing gehad, dreigt opnieuw uithuisplaatsing, geen schoolgang, geen onderling vertrouwen in hulpverlening, jongere en ouders.

Aanmelden en contact

Voor meer informatie of vragen over aanmeldingen, kan er contact opgenomen met het GiZ via:
giz@triasjeugdhulp.nl

Vragen

Ondersteuning

vanuit de regio

Vanuit Expertisenetwerk Overijssel, het Transformatieconvenant (IJsselland) en de Samenwerkingsagenda Jeugd (Twente) regionale ondersteuning tav. de uitrol van verklarend analyseren.

- Richtinggevend kader met gedeelde uitgangspunten (volgende sheet meer)
- Expertise Netwerk Overijssel ondersteunt gemeenten, aanbieders en professionals bij de scholing en implementatie van verklarend analyseren
- We werken in de regio toe naar een train-de-trainer construct om het verklarend analyseren te borgen
- Werkgroep verklarende analyse
- Checklist kwalitatieve verklarende analyse

Info/documenten komen op de website van expertisenetwerk (evenals de opname van de kick-off)

Richtinggevend kader regio

Gedeelde uitgangspunten

- De jeugdige en het gezin/netwerk als vertrekpunt
- Een goede vraag- en/of probleem- en krachtanalyse als basis
- Eenduidige uitvoering door gekwalificeerde professionals
- Inbedden in bestaande werkprocessen
- Warme overdracht en samenwerking
- Continue evaluatie en verbetering
- Aandacht voor draagvlak en commitment

Vervolg

- Vanaf mei starten de eerste trainingen
- Samen evalueren, implementatie en borging verder vorm geven

Afsluiting

Meer informatie voor gemeenten, aanbieders en professionals

Chiel Dekker | E-mail: c.dekker@rsj-ijsselland.nl of tel.: 0621484365

Meer informatie over GiZ

Petra Haarman | E-mail: p.haarman@karakter.com

Mentimeter

Pak je mobiel en ga naar www.menti.com

Vul de volgende code in: 65450226 of scan de QR code

Geef je antwoord op de vraag:

Waar denk jij aan bij een Verklarende Analyse?

